

ESPOON LASTENSUOJELUN TYÖNTEKIJÖIDEN KÄSITYKSIÄ KOKEMUSASIAANTUNTIJUUDESTA

Juulia Kesäranta, Seidi Lemström & Nelli Näränen
Sosiaalityön käytäntötutkimus
Sosiaalityö
Helsingin yliopisto
Helmikuu 2022

TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT JA TARKOITUS

Espeen kaupungin osallisuusstrategian tavoitteita ovat osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen. Osallisuusstrategian erääksi tavoitteeksi on kirjattu myös kokemusasiantuntija-toiminnan laajentaminen (Kuulemisesta kumppanuuteen, s. 11–12). Tämä käytäntötutkimus perustuu Espoon lastensuojelulta tulleeseen tarpeeseen ja kiinnostukseen kokemusasiantuntijatoiminnan kehittämisestä.

Kokemusasiantuntijatoiminta on yksi keino asiakkaiden osallisuuden lisäämiseksi (Hirschovits-Gerz ym., 2019, s. 10) ja jos sen käyttöä halutaan lisätä, tulisi tietää, mitä ammattilaiset ajattelevat kokemusasiantuntijuudesta (Itäpuisto ym., 2021, s. 225).

Tutkimuksessa selvitettiin Espoon lastensuojelun eri yksiköiden työntekijöiden käsityksiä kokemusasiantuntijuudesta. Tutkimuksen tavoitteena oli tutkimustulosten avulla tuottaa Espoon lastensuojelun käyttöön hyödynnettävää tietoa työntekijöiden käsityksistä kokemusasiantuntijuudesta sekä esittää tulosten perusteella konkreettisia ehdotuksia kokemusasiantuntijatoiminnan kehittämiseksi.

Tutkimuskysymykset olivat:

- 1) Millaisia ajatuksia kokemusasiantuntijuus yleisesti herättää lastensuojelun ammattilaisissa?
- 2) Minkälaisia käytännönkokemuksia lastensuojelun työntekijöillä on kokemusasiantuntijuudesta?
- 3) Miten lastensuojelun työntekijät kehittäisivät kokemusasiantuntijuuden hyödyntämistä lastensuojelussa?

AINEISTO JA ANALYYSI

Tutkimuksen aineisto kerättiin sähköisesti täytettävällä kyselyllä 12.11.-30.11.2021. Kyselyssä vastaajille esitettiin teemaa koskevia väittämiä, joihin vastaaja valitsi arvon 1-5 (1 = Täysin eri mieltä, 5= Täysin samaa mieltä). Lisäksi vastaajille esitettiin kolme avointa kysymystä. Kyselyyn vastasi 14 työntekijää ja kyselyn vastausprosentti oli noin 30 prosenttia. Kysely tuotti sekä laadullista että määrällistä aineistoa. Väittämien aineistoa analysoitiin kiinnittämällä huomiota väittämien vastausjakaumiin. Avointen kysymysten aineistoa analysoitiin teoriaohjaavalla sisällönanalyysillä.

TULOKSET

Tutkimustulosten mukaan kokemusasiantuntijuudessa nähtiin potentiaalia, mutta työntekijät kaipaivat konkreettisia työkaluja kokemusasiantuntijoiden kanssa toimimiseen.

Keskeiset tutkimustulokset olivat:

- 1) Kokemusasiantuntijuus nähtiin tärkeänä ja hyödyllisenä ja sen merkitys oli työntekijöille selvä. Lastensuojelussa sen oleellisuus jakoi mielipiteitä.
- 2) Käytännönkokemukset kokemusasiantuntijuudesta työntekijöiden keskuudessa olivat pääosin positiivisia ja kokemusasiantuntijuuden potentiaali tiedostettiin. Lastensuojelun työskentelyssä kokemusasiantuntijuuden koettiin tuovan vaihtelevasti lisähyötyä, mutta erityisesti positiivisia kokemuksia oli lastensuojelun työntekijän ja kokemusasiantuntijoiden välisessä yhteistyössä.
- 3) Työntekijöiden ja kokemusasiantuntijoiden väliset roolijaot vaativat tarkennusta ja kokemusasiantuntijuuden kehittäminen lastensuojelussa oli positiivinen asia. Kokemusasiantuntijuuden konkreettisen hyödyntämisen mahdollisuudet olivat työntekijöille osin epäselviä.

IDEAT KEHITTÄMISEEN

Työntekijöiden kehitysehdotusten perusteella kokemusasiantuntijuuden juurruttaminen osaksi työyhteisöjen toimintaa edellyttää selkeitä ja konkreettisia toimintatapoja. Kokemusasiantuntijatoiminnan edistämiseksi Espoon lastensuojelussa tunnistettiin seuraavia asioita:

- Kokemusasiantuntijatoiminnan hyödyntämisestä on tärkeää keskustella yhdessä työyhteisössä kokemusasiantuntijoiden kanssa.
- Yhteydenpidon selkeyttäminen työntekijöiden ja kokemusasiantuntijoiden välillä.
- Työnjaon ja pelisääntöjen sopiminen yhdessä.
- Kokemusasiantuntijoiden työhyvinvoinnista ja tuesta huolehtiminen.
- Kokemusasiantuntijoiden roolin ja merkityksen selventäminen asiakkaille.
- Työyhteisön kannustaminen kokemusasiantuntijoiden käyttöön asiakastyössä.

LÄHTEET

Hirschovits-Gerz, T., Sihvo, S., Karjalainen, J. & Nurmela, A. (2019). *Kokemusasiantuntijuus Suomessa. Selvitys kokemusasiantuntijakoulutuksen ja toiminnan käytännöistä* (Työpöytä nro 17/2019). Helsinki: Terveyden ja hyvinvoinnin laitos.

Itäpuisto, M., Kiili, J., Malinen, K., Moilanen, J. & Punna, M. (2021). Perhe- ja lapsityön ammatilliset asiantuntijuudet kokemusasiantuntijuuden kontekstissa. *Janus*, 29(3), 212–228.

Kuulemisesta kumppanuuteen – Espoon osallisuusmalli. Haettu 20.1.2022 osoitteesta https://solmu.eu/asukkaidenespoo/wp-content/uploads/2021/08/Kuulemisesta_kumppanuuteen-opas.pdf